

Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden

Rolf Nilsson

Titel: Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden

Författare: Rolf Nilsson

Serie: VINNOVA Analys VA 2008:08

ISBN: 978-91-85959-20-4

ISSN: 1651-355X

Utgiven: Maj 2008

Utgivare: VINNOVA – Verket för Innovationssystem

VINNOVA Diariernr: 2008-01875

Om VINNOVA

VINNOVAs uppgift är att *främja hållbar tillväxt* genom finansiering av *behovsmotiverad forskning* och utveckling av *effektiva innovationssystem*.

VINNOVAs devis är: *Forskning och innovation för hållbar tillväxt*.

I serien VINNOVA Analys publiceras studier, analyser, utredningar och utvärderingar som tagits fram inom eller på uppdrag av VINNOVAs avdelning för Strategiutveckling.

VINNOVA's publications are published at www.VINNOVA.se

I VINNOVAs publikationsserier redovisar bland andra forskare, utredare och analytiker sina projekt. Publiceringen innebär inte att VINNOVA tar ställning till framförda åsikter, slutsatser och resultat. Undantag är publikationsserien VINNOVA Policy som återger VINNOVAs synpunkter och ställningstaganden.

VINNOVAs publikationer finns att beställa, läsa och ladda ner via www.VINNOVA.se. Tryckta utgåvor av VINNOVA Analys, Forum och Rapport säljs via Fritzes, www.fritzes.se, tel 08-690 91 90, fax 08-690 91 91 eller order.fritzes@nj.se

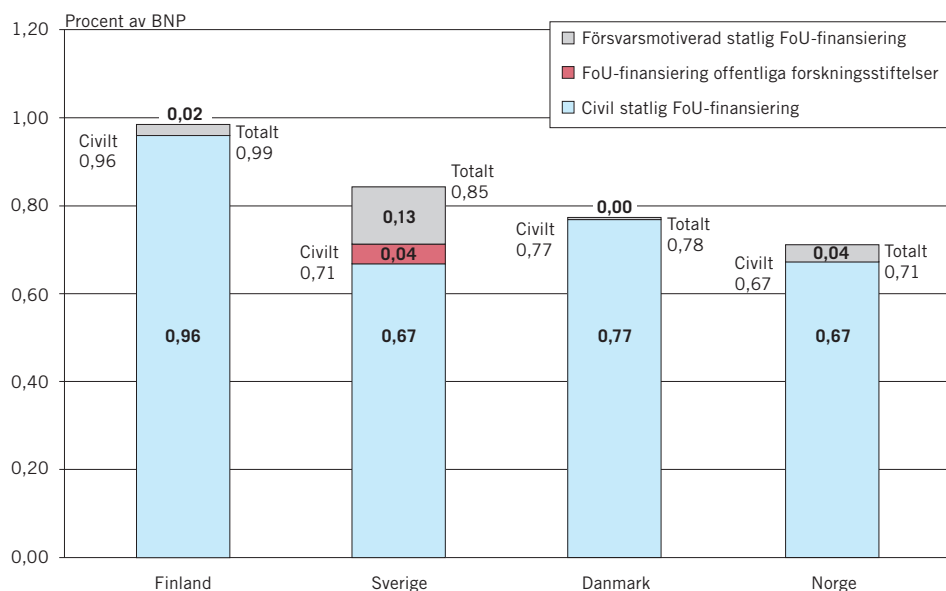
Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden

Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden

För att Sverige både ska kunna utnyttja de möjligheter och bemästra de utmaningar som följer av globaliseringen krävs innovation och förnyelse. Detta ställer stora krav på strategiska satsningar i forskning och utveckling. I denna skrift beskrivs den svenska statliga FoU-finansieringen dels över tiden och dels görs jämförelser med våra nordiska grannländer med särskild tonvikt på Finland.

Den svenska statliga FoU-finansieringen inklusive finansieringen från de offentliga forskningsstiftelserna uppgick år 2007 till 25975 miljoner kronor.¹ Omräknat som andel av BNP motsvarar detta cirka 0,85 procent.² Studeras endast den civila finansieringen uppgick den till 0,71 procent av BNP. I Finland uppgick den statliga FoU-finansieringen, som nästan uteslutande är civilt motiverad till cirka 0,99 procent av BNP år 2007, se figur 1.

Figur 1: Statlig FoU-finansiering i Sverige, Finland, Danmark och Norge år 2007, procent av BNP

Källa: SCB, OECD & Statistikcentralen, Finland

- 1 I detta dokument används genomgående benämningen statlig FoU-finansiering för den statliga FoU-finansieringen inklusive FoU-finansieringen från de offentliga forskningsstiftelserna.
- 2 Uppgift över svensk BNP för år 2007 baseras på data från SCBs nationalräkenskaper.

Tabell 1: Statlig FoU-finansiering i Sverige, Finland, Danmark och Norge år 2007, procent av BNP

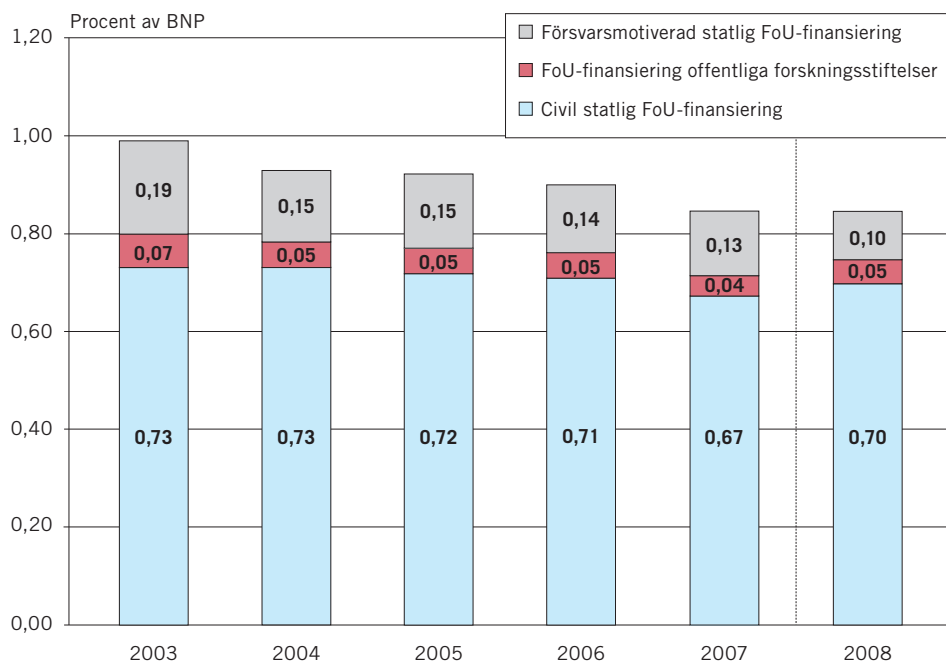
	Civil statlig FoU-finansiering	FoU-finansiering offentliga forsknings- stiftelser	Summa civil FoU-finansiering	Försvars- motiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
Finland	0,962		0,962	0,024	0,986
Sverige	0,672	0,041	0,713	0,132	0,845
Danmark	0,772		0,772	0,005	0,776
Norge	0,672		0,672	0,040	0,712

Källa: SCB, OECD & Statistikcentralen, Finland

Relaterat till BNP har den statliga FoU-finansieringen i Sverige trendmässigt minskat sedan 2003 då den uppgick till 0,99 procent av BNP, se figur 2. Den försvarsmotiverade FoU-finansieringen har som andel av BNP i det närmaste halverats jämfört med 2003 då den uppgick till 0,19 procent av BNP. Den civila FoU-finansieringen har minskat från 0,80 procent av BNP år 2003 till 0,71 procent av BNP år 2007 för att därefter öka till cirka 0,74 procent av BNP år 2008³. 2008 års uppgift baseras på prognos av BNP för innevarande år och är därför mer osäker än uppgifterna för tidigare år.

³ Uppgift över svensk BNP för år 2003–2007 baseras på data från SCBs nationalräkenskaper. Uppgift över prognos för 2008 års BNP baseras på uppgifter från Konjunkturinstitutet.

Figur 2: Statlig FoU-finansiering i Sverige 2003-2008, procent av BNP

Källa: SCB

Tabell 2: Statlig FoU-finansiering i Sverige 2003-2008, procent av BNP

	Civil statlig FoU-finansiering	FoU-finansiering offentliga forskningsstiftelser	Summa civil FoU-finansiering	Försvarsmotiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
2003	0,733	0,065	0,798	0,191	0,990
2004	0,732	0,049	0,781	0,146	0,927
2005	0,718	0,051	0,769	0,151	0,921
2006	0,708	0,046	0,755	0,144	0,898
2007	0,672	0,041	0,713	0,132	0,845
2008	0,696	0,047	0,743	0,099	0,842

Källa: SCB

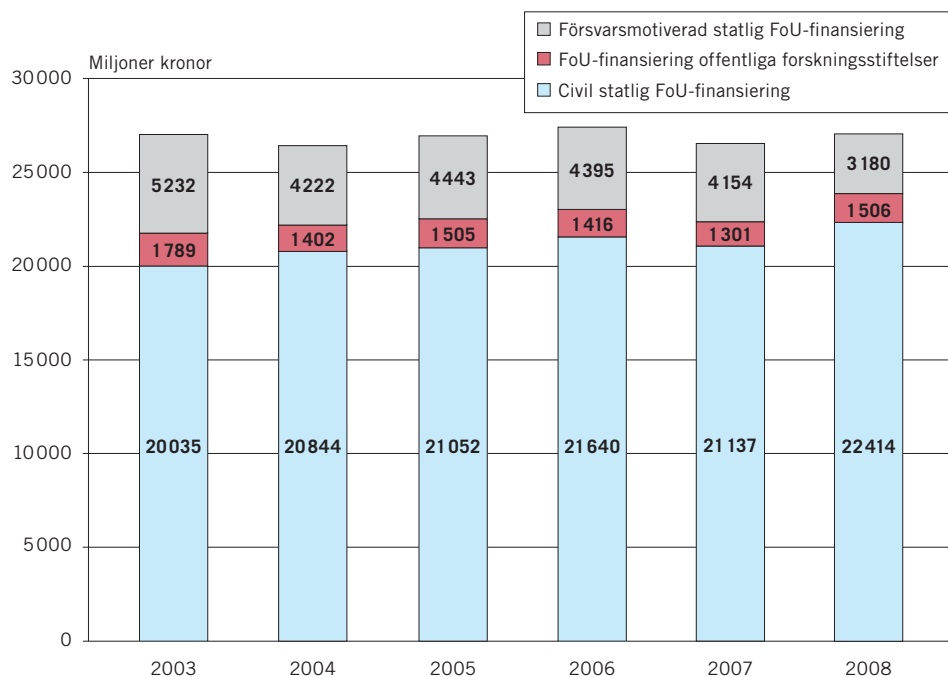
Not: 2008 års uppgifter baseras på prognos av BNP.

Sedan 2003 så har den svenska statliga FoU-finansieringen i fasta priser i det närmaste varit konstant⁴, se figur 3. Skiljer man mellan civilt motiverad och försvarsmotiverad

⁴ BNP-deflatoren har utnyttjats vid fastprisberäkningen.

statlig FoU-finansiering har den civilt motiverade FoU-finansieringen ökat med cirka 2 miljarder kronor mellan 2003 och 2008 medan den försvarsmotiverade FoU-finansieringen minskat med ungefär samma summa.

Figur 3: Statlig FoU-finansiering i Sverige 2003-2008 i miljoner kronor, 2008 års priser

Källa: SCB

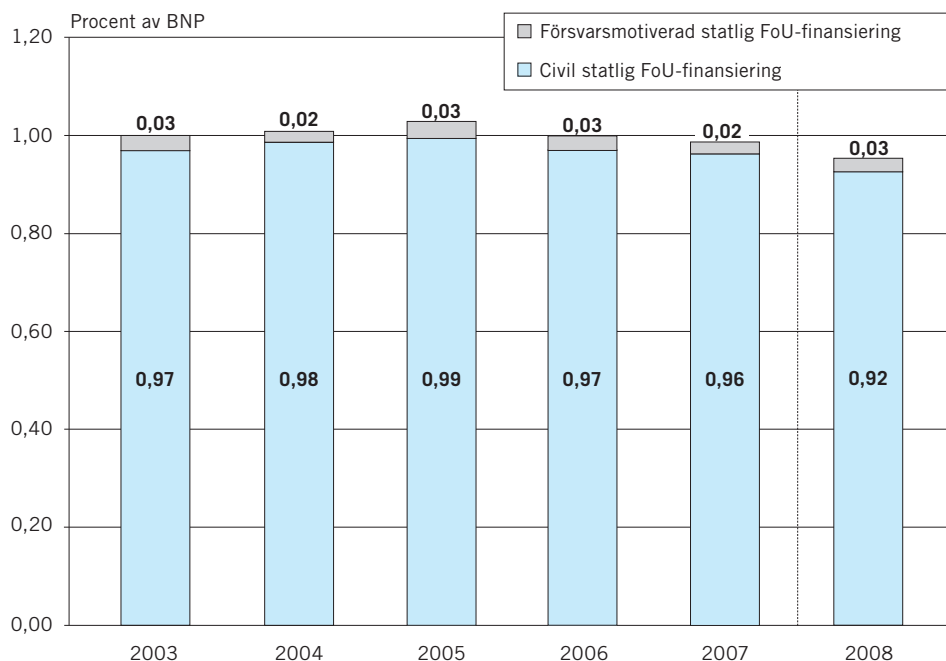
Tabell 3: Statlig FoU-finansiering i Sverige 2003-2008 i miljoner kronor, 2008 års priser

	Civil statlig FoU-finansiering	FoU-finansiering offentliga forskningsstiftelser	Summa civil FoU-finansiering	Försvarsmotiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
2003	20035	1789	21824	5232	27056
2004	20844	1402	22246	4222	26468
2005	21052	1505	22557	4443	27000
2006	21640	1416	23056	4395	27451
2007	21137	1301	22438	4154	26592
2008	22414	1506	24010	3180	27100

Källa: SCB

I Finland har den statliga FoU-finansieringen som andel av BNP legat omkring 1 procent av BNP mellan 2003 och 2007, se figur 4. Mellan 2007 och 2008 minskade den från 0,99 procent av BNP till 0,95 procent av BNP, trots att den statliga FoU-finansieringen mellan 2007 och 2008 i löpande priser ökade med 4 procent. Förklaringen är att den finska BNP:n växt än snabbare. 2008 års uppgift baseras på prognos av BNP för innevarande år och är därför mer osäker än uppgifterna för tidigare år.

Figur 4: Statlig FoU-finansiering i Finland 2003-2008, procent av BNP

Källa: OECD och Statistikcentralen, Finland

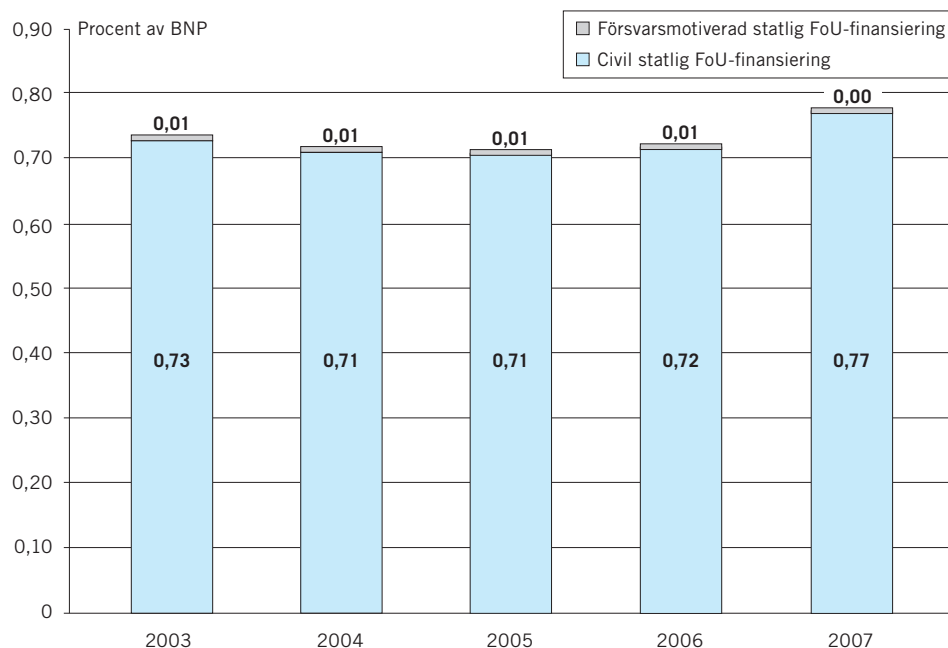
Tabell 4: Statlig FoU-finansiering i Finland 2003-2008, procent av BNP

	Civil statlig FoU-finansiering	Försvarsmotiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
2003	0,967	0,028	0,995
2004	0,985	0,023	1,008
2005	0,993	0,034	1,027
2006	0,971	0,028	1,000
2007	0,962	0,024	0,986
2008	0,922	0,028	0,950

Källa: OECD och Statistikcentralen, Finland

Not: 2008 års uppgifter baseras på prognos av BNP.

Figur 5: Statlig FoU-finansiering i Danmark 2003-2007, andel av BNP

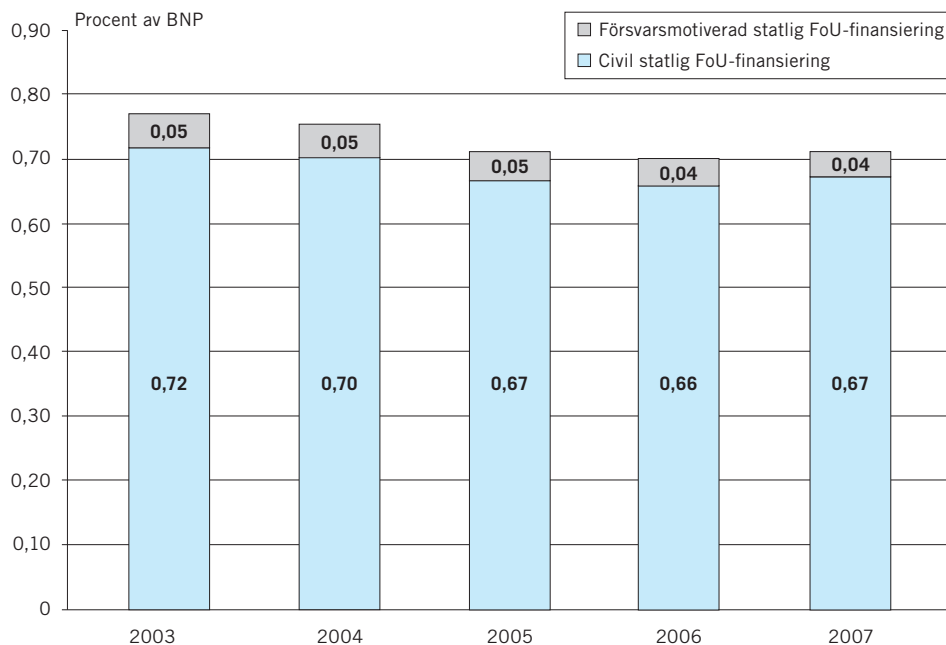
Källa: OECD

Tabell 5: Statlig FoU-finansiering i Danmark 2003-2007, procent av BNP

	Civil statlig FoU-finansiering	Försvarsmotiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
2003	0,726	0,009	0,735
2004	0,708	0,009	0,717
2005	0,706	0,005	0,711
2006	0,716	0,005	0,721
2007	0,772	0,005	0,776

Källa: OECD

Figur 6: Statlig FoU-finansiering i Norge 2003-2007, procent av BNP

Källa: OECD

Tabell 6: Statlig FoU-finansiering i Norge 2003-2007, procent av BNP

	Civil statlig FoU-finansiering	Försvarsmotiverad statlig FoU-finansiering	Summa statlig FoU-finansiering
2003	0,717	0,053	0,771
2004	0,704	0,050	0,754
2005	0,667	0,045	0,712
2006	0,659	0,042	0,700
2007	0,672	0,040	0,712

Källa: OECD

Statlig finansiering av EU-forskningen i Sverige

I ovanstående beskrivning definieras den statliga FoU-finansieringen som dels det beräknade FoU-innehållet i budgetpropositionen och dels uppgifter avseende de offentliga forskningsstiftelsernas FoU-finansiering.

Man kan även baserat på uppgifter i budgetpropositionen kombinerat med uppgifter

från EU-budgeten och vissa antaganden göra en uppskattning av svenska statens finansiering till EU-forskningen. Då det inte finns någon automatisk koppling mellan EU-avgiften och EUs forskningsbudget bör dock uppskattningen tolkas med försiktighet. Enligt EUs budget år 2008 uppgår forskningsfinansieringen till 6,1 miljarder euro. Som andel av totala EU-budgeten på 129,1 miljarder euro utgör forskning och teknisk utveckling 4,725 procent. Enligt regeringens budgetproposition år 2008 uppgår avgiften till EU till 30122 miljoner kronor. Om man antar att den svenska EU-avgiften andelsmässigt fördelar sig på samma sätt som EU-budgeten går 4,725 procent av EU-avgiften till finansiering av forskning. Detta innebär att svenska statens finansiering till EU-forskningen enligt antagandet uppgår till cirka 1420 miljoner kronor ($0,04725 * 30122$). *Som andel av BNP motsvarar detta 0,044 procent.*

FoU-finansiering av kommuner och landsting

Baserat på FoU-statistik från SCB avseende kommuners och landstings FoU-verksamhet finns även möjlighet att göra en uppskattning av deras FoU-finansiering. Genom att summera kommunernas och landstingens egenutförda och självfinansierade FoU med kommunernas och landstingens FoU-uppdrag och FoU-understöd får man fram deras samlade FoU-finansiering.

Ett problem i sammanhanget är att denna statistik baseras på enkäter till utförarna, vars resultat publiceras cirka ett år efter referensperioden. I och med att FoU-undersökningen görs vartannat år kan statistiken släpa efter upp till 3 år. Senast tillgängliga statistik baseras på information från år 2005. Kommunernas och landstingens FoU-finansiering år 2005 uppgick till 1700 miljoner kronor. *Som andel av 2005 års BNP motsvarar detta 0,064 %.*

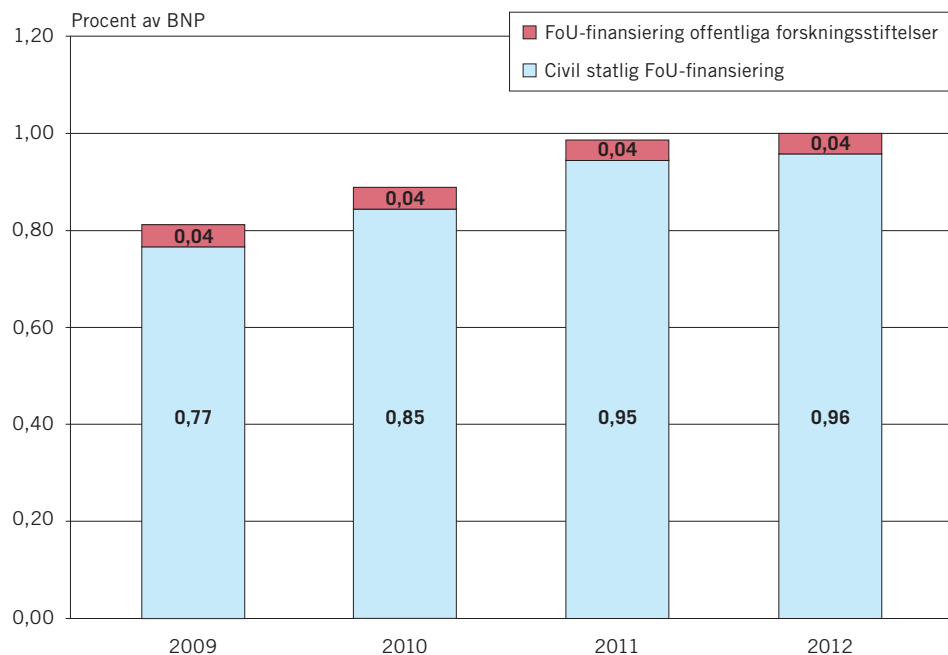
Om man antar att kommunernas och landstingens FoU-finansiering är lika stor som andel av BNP i år som den var 2005 och adderar statens uppskattade finansiering av EU-forskningen uppgår dessa två finansieringskällor till 0,11 procent av BNP.

Prognos över statens civila FoU-finansiering 2009-2012

I Globaliseringsrådets rapport Kunskapsdriven tillväxt – En första rapport från Globaliseringsrådet föreslås att den statliga FoU-finansieringen ska öka med 3,5 miljarder år 2009, 4 miljarder år 2010, 5 miljarder år 2011 och 2 miljarder år 2012. Detta innebär att den statliga FoU-finansieringen under de närmsta fyra åren ökas med totalt 14,5 miljarder kronor, vilket betyder att den totala statliga FoU-finansieringen år 2012 uppgår till 41,6 miljarder kronor. Om hela ökningen utgörs av civila FoU-medel ökar den civilt motiverade statliga FoU-finansieringen till 38,4 miljarder. Baserat på prog-

noser av BNP för åren 2009-2012 från Konjunkturinstitutet innebär det att den civila statliga FoU-finansieringen, inklusive FoU-finansieringen från de offentliga forskningsstiftelserna, år 2012 skulle uppgå till cirka 1 procent av BNP⁵, se figur 7.

Figur 7: Statlig civil FoU-finansiering i Sverige 2009-2012 baserat på förslag från Globaliseringsrådet, procent av BNP

Källa: Globaliseringsrådet, SCB, Konjunkturinstitutet

Tabell 7: Statlig civil FoU-finansiering i Sverige 2009-2012 baserat på förslag från Globaliseringsrådet, procent av BNP

	Civil statlig FoU-finansiering	FoU-finansiering offentliga forskningsstiftelser	Summa civil statlig FoU-finansiering
2009	0,769	0,045	0,814
2010	0,847	0,043	0,890
2011	0,947	0,041	0,988
2012	0,960	0,039	0,999

Källa: Globaliseringsrådet, SCB, Konjunkturinstitutet

⁵ I brist på prognoser avseende de offentliga forskningsstiftelsernas finansiering 2009-2012 har antagits att deras FoU-finansiering uppgår till 1506 miljoner kronor (såsom för år 2008) hela perioden.

Baserat på Globaliseringsrådets förslag om att öka den civilt motiverade statliga FoU-finansieringen med 14,5 miljarder kronor mellan 2009-2012 föreslår VINNOVA att tillskottet fördelas enligt nedan.

Tabell 8: VINNOVAs förslag om hur ökningen av den civilt motiverade statliga FoU-finansieringen ska fördelas

Aktör	Belopp (miljarder kronor)
Forskningens infrastruktur	1,0
Forskningsinstitut	0,9
Universitet och högskolor	6,3
Forskningsråden (Vetenskapsrådet, FAS, Formas)	4,2
VINNOVA	2,1
Summa	14,5

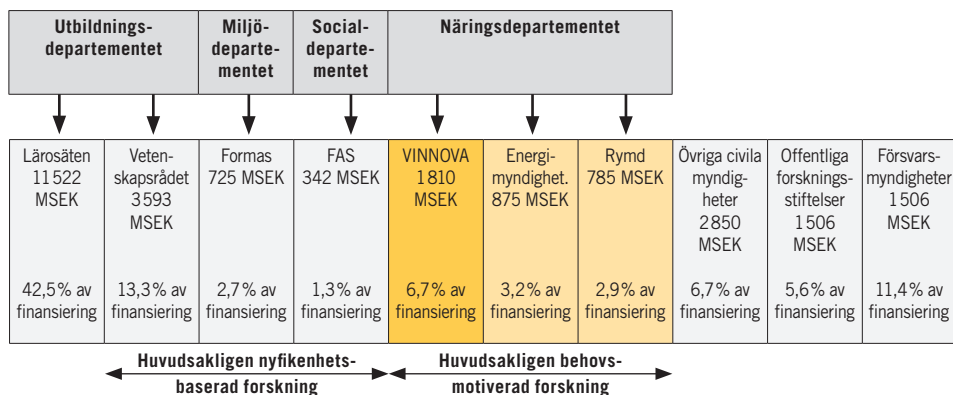
Fördelning av statliga FoU-medel på mottagande aktör

Figur 8 och 9 beskriver hur den svenska respektive finska statliga FoU-finansieringen fördelas på mottagande aktörer. Från figurerna kan man bland annat se att i Sverige går en större andel av den statliga FoU-finansieringen direkt till lärosätena jämfört med vad som är fallet i Finland.

Figur 8: Statlig FoU-finansiering i Sverige fördelat på mottagande aktör år 2008

BNP: 3 220 GSEK

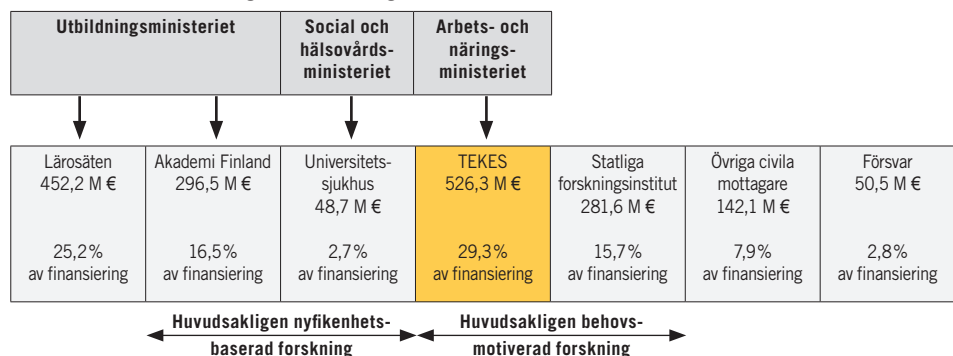
Statlig FoU-finansiering: 0,84 % of GDP = 27,1 GSEK

Figur 9: Statlig FoU-finansiering i Finland fördelat på mottagande aktör år 2008

BNP: 189 G €

Statlig FoU-finansiering: 0,95% of BNP = 1,8 G €

Tabell 9: Statlig FoU-finansiering i Sverige fördelat på mottagande aktör år 2008

Aktör/mottagare	Belopp (miljoner kronor)	Andel av statlig FoU-finansiering (%)
Universitet och högskolor	11 522	42,5
Vetenskapsrådet	3 593	13,3
Formas	725	2,7
FAS	342	1,3
VINNOVA	1 810	6,7
Energimyndigheten	875	3,2
Rymdverksamhet/rymdforskning	785	2,9
Övriga civila myndigheter	2 850	10,5
Offentliga forskningsstiftelser	1 506	5,6
Försvarsmyndigheter	3 092	11,4
Summa	27 100	100,0

Källa: SCB

Tabell 10: Statlig FoU-finansiering i Finland fördelat på mottagande aktör år 2008

Aktör/mottagare	Belopp (miljoner euro)	Andel av statlig FoU-finansiering (%)
Universitet och högskolor	452,2	25,2
Akademi Finland	296,5	16,5
Universitetssjukhus	48,7	2,7
TEKES	526,3	29,3
Statliga forskningsinstitut	281,6	15,7
Övriga civila mottagare	142,1	7,9
Försvar	50,5	2,8
Summa	1 789,0	100,0

Källa: Statistikcentralen, Finland

VINNOVAs publikationer

Maj 2008

För mer info eller för att se tidigare utgivna publikationer se www.VINNOVA.se

VINNOVA Analys

VA 2008:

- 01 VINNOVAs Focus on Impact – A Joint Approach for Impact Logic Assessment, Monitoring, Evaluation and Impact Analysis
- 02 Svenskt deltagande i EU:s sjätte ramprogram för forskning och teknisk utveckling. *Finns endast som PDF*
- 03 Nanotechnology in Sweden – an Innovation System Approach to an Emerging Area.
För svensk version se VA 2007:01
- 04 The GSM Story – Effects of Research on Swedish Mobile Telephone Developments.
För kortversion på svenska respektive engelska se VA 2008:07 och VA 2008:06
- 05 Effektanalys av ”offentlig såddfinansiering” 1994 – 2004
- 06 Summary – The GSM Story – Effects of Research on Swedish Mobile Telephone Developments. *Kortversion av VA 2008:04, för kortversion på svenska se VA 2008:07*
- 07 Sammanfattning – Historien om GSM – Effekter av forskning i svensk mobiltelefonutveckling. *Kortversion av VA 2008:04, för engelsk kortversion se VA 2008:06*
- 08 Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden

VA 2007:

- 01 Nanoteknikens innovationssystem.
För engelsk version se VA 2008:03
- 02 Användningsdriven utveckling av IT i arbetslivet – Effektivvärdering av tjugo års forskning och utveckling kring arbetslivets användning av IT. *För svensk respektive engelsk kortversion se VA 2007:03 och VA 2007:13*
- 03 Sammanfattning – Användningsdriven utveckling av IT i arbetslivet –

- Effektivvärdering av tjugo års forskning och utveckling kring arbetslivets användning av IT. *Kortversion av VA 2007:02, för engelsk kortversion se VA 2007:13*
- 04 National and regional cluster profiles – Companies in biotechnology, pharmaceuticals and medical technology in Sweden 2004. *Finns endast som PDF. För svensk version se VA 2005:02*
- 05 Nationella och regionala klusterprofiler – Företag inom fordonsindustrin i Sverige 2007
- 06 Behovsmotiverade forskningsprogram i sektoriella innovationssystem.
För engelsk version se VA 2006:15
- 07 Effekter av den svenske trafikksikkerhetsforskningen 1971-2004. *För kortversion på svenska respektive engelska se VA 2007:08 och VA 2007:09*
- 08 Sammanfattning – Effekter av den svenska trafiksäkerhetsforskningen 1971-2004.
Svensk kortversion av VA 2007:07, för engelsk kortversion se VA 2007:09
- 09 Summary – Effects of Swedish traffic safety research 1971-2004. *Kortversion av VA 2007:10, för kortversion på svenska se VA 2007:07.*
- 10 Effects of Swedish traffic safety research 1971-2004. *För kortversion på svenska respektive engelska se VA 2007:08 och VA 2007:09*
- 11 Svenskt deltagande i sjätte ramprogrammet. *Finns endast som PDF*
- 12 The role of Industrial Research Institutes in the National Innovation System
- 13 Summary – User-driven development of IT in working life – Evaluating the effect of research and development on the use of information technology in working life. *Kortversion av VA 2007:02, för svensk kortversion se VA 2007:03*

- 14 VINNOVAs fokus på effekter – En samlad ansats för effektlögniprövning, uppföljning, utvärdering och effekttanalys
- 15 Needs-driven R&D programmes in sectorial innovation systems.
För svensk version se VA 2007:06
- 16 Biotechnology, pharmaceuticals and medical technology in Sweden 2007 – Cluster profiles

VINNOVA Forum

VFI 2007:

- 01 Universitetet i kunskapsekonomin
(Innovationspolitik i Fokus)
- 02 Tillväxtgenvägen – affärsinnovation i svenska tjänsteföretag
(Innovationspolitik i Fokus)

VINNOVA Information

VI 2008:

- 01 Upptäck det innovativa Sverige.
- 02 Forskningsprogrammet Framtidens personresor – Projektbeskrivningar
- 03 Passenger Transport in the Future – Project Descriptions
- 04 Vehicle ICT – Project Descriptions
- 05 Forska&Väx – Program som främjar forskning, utveckling och innovation hos små och medelstora företag
- 06 Årsredovisning 2007
- 07 Innovationer och ledande forskning – VINNOVA 2007. *För engelsk version se VI 2008:08*
- 08 Innovations and leading research – VINNOVA 2007. *För svensk version se VI 2008:07*
- 09 Forskning och innovation för hållbar tillväxt
- 10 Swedish Competence Research Centres – within the Transport Sector and funded by VINNOVA

VI 2007:

- 02 MERA-programmet – Projektkatalog.
För engelsk version se VI 2007:03
- 03 The MERA-program – Projects.
För svensk version se VI 2007:02

- 04 DYNAMO 2 – Startkonferens & Projektbeskrivningar
- 05 IT för sjukvård i hemmet – Projektkatalog
- 06 VINNVÄXT – Ett program som sätter fart på Sverige! *För engelsk version se VI 2007:09*
- 07 Årsredovisning 2006. *Finns endast som PDF*
- 08 Het forskning och innovationskraft – VINNOVA 2006. *För engelsk version se VI 2007:10*
- 09 VINNVÄXT – A programme to get Sweden moving! *För svensk version se VI 2007:06*
- 10 Red-hot research and innovation power – VINNOVA 2006. *För svensk version se VI 2007:08*
- 12 Projektkatalog – Genusperspektiv på innovationssystem och jämställdhet. Forsknings- & utvecklingsprojekt för hållbar tillväxt
- 14 VINN Excellence Center
- 16 SWEDISH RESEARCH FOR GROWTH – A VINNOVA Magazine
- 17 VINNOVAs satsningar för små och medelstora företag
- 18 EU-projekt: Mer värt än pengar
- 19 EU-forskning ger nya möjligheter – EU-projekt Arbete & Resultat

VINNOVA Policy

VP 2008:

- 01 Forskning och innovation för hållbar tillväxt – VINNOVAs förslag till forsknings- & innovationsstrategi 2009-2012
- 02 Offentlig upphandling som drivkraft för innovation och förnyelse. *Finns endast som PDF. För engelsk version se VP 2007:03*

VP 2007:

- 01 Innovativa små och medelstora företag – Sveriges framtid. SMF-strategi från VINNOVA
- 02 Forskningsstrategi för miljöteknik – Redovisning av regeringsuppdrag till Formas och VINNOVA. *Finns endast som PDF*

03 Public procurement as a driver for innovation and change. *För svensk version se VP 2008:02*

VINNOVA Rapport

VR 2008:

- 01 Mot bättre vetande – nya vägar till kunskap på arbetsplatsen
- 02 Managing Open Innovation – Present Findings and Future Directions
- 03 Framtiden är öppen! Om problem och möjligheter med öppen källkod och öppet innehåll
- 04 First Evaluation of the Institute Excellence Centres Programme
- 05 Utvärdering av det Nationella Flygtekniska forskningsprogrammet – NFFP. Evaluation of the Swedish National Aeronautics Research Programme – NFFP
- 06 Utvärdering av Vehicle – Information and Communication Technology programmet – V-ICT
- 07 Kartläggning av ett halvt sekels jämställdhetsinsatser i Sverige
- 08 Politiken, offentlig verksamhet – en av tre parter i samverkan
- 09 Forsknings- och innovationspolitiken i USA – Näringslivets fem roller

VR 2007:

- 01 Design of Functional Units for Products by a Total Cost Accounting Approach
- 02 Structural Funds as instrument to promote Innovation – Theories and practices. *Finns endast som PDF*
- 03 Avancerade kollektivtrafiksystem utomlands – mellanformer mellan buss och spårväg. Tillämpningsförutsättningar i Sverige. *Finns endast som PDF*
- 04 VINNVÄXTs avtryck i svenska regioner – Slutrapport. *För engelsk version se VR 2007:06*

- 05 Utvärdering VINNVINN Initiativet
- 06 Effects of VINNVÄXT in Swedish regions – Final report. *För svensk version se VR 2007:04*
- 07 Industry report on exhaust particle measurement – a work within the EMIR1 project. *Finns endast som PDF*
- 08 Swedish innovation journalism fellowships – en utvärdering. *Finns endast som PDF*
- 09 Rörlighet för ett dynamiskt arbetsliv – Lärdomar från Dynamoprogrammet
- 10 Miljöbilar och biodrivmedel – Hur påverkas Sverige av EUs direktiv?
- 11 Evaluation report by the VINNVÄXT International Review Team
- 12 DYNAMO Arbetsgivarripar för ökad rörlighet – En slututvärdering av projekt om arbetsgivarripar inom DYNAMO-programmet
- 13 Är svenskt management konkurrenskraftigt? – Trettio ledare om svenskt management, dess konkurrenskraft och framtida utveckling – resultat från en intervjuundersökning
- 14 First Evaluation of the VINNOVA VINN Excellence Centres NGIL, HELIX, SAMOT and ECO² together with the STEM Competence centre CICERO
- 15 Vart tog dom vägen? – Uppföljning av forskare och forskning vid nedläggningen av Arbetslivsinstitutet
- 16 Bättre cyklar – en analys av äldre cyklisters behov och önskemål. *För engelsk version se VR 2007:17*
- 17 Better cycles- an analysis of the needs and requirements of older cyclists. *För svensk version se VR 2007:16*

Produktion: VINNOVAs Kommunikationsavdelning

Layout: West Studios

Omslag: Anders Gunér

Tryck: Åtta.45, www.atta45.se

Maj 2008

VINNOVA är en statlig myndighet
med uppgift att främja hållbar tillväxt
genom finansiering av behovsmotiverad forskning
och utveckling av effektiva innovationssystem

VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM – SWEDISH GOVERNMENTAL AGENCY FOR INNOVATION SYSTEMS

VINNOVA, SE-101 58 Stockholm, Sweden Besök/Office: Mäster Samuelsgatan 56
Tel: +46 (0)8 473 3000 Fax: +46 (0)8 473 3005
VINNOVA@VINNOVA.SE WWW.VINNOVA.SE